

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ชื่อและนามสกุล นางสาววรลักษณ์ เจียมพิจิตรกุล
แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์

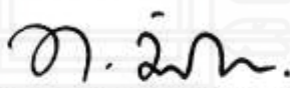
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

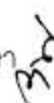
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย นางสาววรลักษณ์ เจียมพิจิตรกุล **รหัสนักศึกษา** 2532700123 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการของครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีต่อการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย (2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ
แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
และ (3) นำเสนอแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช จำนวน 102 คน
และ (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
(1) แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายของครู (2) แบบระดมความคิดเห็นในการสนทนากลุ่ม
(3) ต้นแบบชิ้นงาน และ (4) แบบประเมินและรับรองต้นแบบชิ้นงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ความต้องการของครูที่มีต่อการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก (2) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายว่าเป็นการฝึกอบรมโดยเรียนรู้ด้วย
ตนเอง เป็นการอบรมแบบเผชิญหน้าและออนไลน์ โดยมีสัดส่วน 20 : 80 และมีการออกแบบการฝึกอบรมผ่านระบบ
อินเทอร์เน็ตครอบคลุม 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ครอบคลุม 1) วัตถุประสงค์ของการ
ฝึกอบรม 2) คุณลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3) ผู้ดำเนินการฝึกอบรม (วิทยากร) 4) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมผ่าน
เครือข่าย 5) สื่อประกอบการฝึกอบรม 6) วิธีปฏิสัมพันธ์ผ่านเครือข่าย 7) แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
8) กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 9) สภาพแวดล้อม/เทคโนโลยีสนับสนุน องค์ประกอบด้าน
กระบวนการ ครอบคลุม 1) ลักษณะของการจัดฝึกอบรมผ่านเครือข่าย 2) ระยะเวลาการจัดฝึกอบรมผ่านเครือข่าย
3) การดำเนินการก่อนการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย 4) การดำเนินการระหว่างการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย และ
5) การดำเนินการหลังการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย และองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ ครอบคลุม 1) ผลลัพธ์ของผู้เข้า
ฝึกอบรมผ่านเครือข่าย 2) การประเมินแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย และ 3) การปรับปรุงแบบจำลองการ
ฝึกอบรมผ่านเครือข่าย ขั้นตอนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น ประชุมนิเทศ ขั้นนำเข้าสู่การ
ฝึกอบรม ขั้นดำเนินการและประกอบกิจกรรมการฝึกอบรม ขั้นสรุป และขั้นประเมินผลการฝึกอบรม และ (3)
แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายที่นำเสนอได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

คำสำคัญ แบบจำลอง การฝึกอบรมผ่านเครือข่าย ครูอาชีวศึกษา

Thesis title: A Model of Training via Network for Vocational Education Teachers under the Office of the Vocational Education Commission

Researcher: Mrs. Woralak Jiempijitkul; ID: 2532700123;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Thesis advisors: (1) Dr. Taweewat Watthanakuljaroen, Assistant Professor;

(2) Dr. Sunsanee Sungsunanan, Assistant Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the needs of vocational education teachers under the Office of the Vocational Education Commissioner for training via network; (2) to study opinions of the experts toward a model of training via network for vocational education teachers under the Office of the Vocational Education Commission; and (3) to propose a model of training via network for vocational education teachers under the Office of the Vocational Education Commission.

The research sample consisted of (1) 102 teachers of Nakhon Si Thammarat Vocational Education College, and (2) eight experts on educational technology and communications. The employed research instruments were (1) a questionnaire on the needs for training via network of the teachers; (2) a form for brainstorming of opinions in the focus group discussion; (3) a prototype model; and (4) a model assessment and certifying form. Statistics used for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings revealed that (1) the overall need of the vocational education teachers for training via network was at the high level; (2) the experts had opinions that the model of training via network was a model for self-learning, with the ratio of face-to-face and on-line training being 20:80, and with the training design via the Internet that covered three components: the input component that included 1) the training objectives, 2) characteristics of the trainees, 3) the training operators (resource persons), 4) the personnel for training via network, 5) training media, 6) the interaction methods via network, 7) guidelines for organizing training activities, 8) appropriate activities for exchange of learning, and 9) the supporting technology and environment; the process component that included 1) features of training via network, 2) time interval of training via network, 3) activities before the training via network, 4) activities during the training via network, and activities after the training via network; and the output component that included 1) output for the trainees via network, 2) evaluation results of the model of training via network, and 3) the improvement of the model of training via network; the operation of the training via network comprised five steps, namely, the orientation step, the training induction step, the operation of training activities step, the conclusion step, and the training evaluation step; (3) the proposed model of training via network was evaluated by the educational technology and communications experts as being highly appropriate.

Keywords: Model, Training via network, Vocational education teacher

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณา จาก รศ. ดร.อรจรรย์ ฤณ ตะกั่วทุ่ง ผศ. ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ และ ผศ. ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ที่ให้คำปรึกษา ให้ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย ผศ. ดร.น้ำอ้อย มิตรกุล ผศ. ชีราพร หนูฤทธิ ดร.ณัฐปคัลภ์ กิตติสุนทรพิศาล ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ตลอดจนข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาจัดประชุมกลุ่มสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย รศ. ดร.วรางคณา โตโพธิ์ไทย ผศ. ดร.สุรพล บุญลือ ผศ. ดร. อรุณภูมิ สุธาคำ ผศ. ดร.ปณิดา วรณพิจิตร ดร.เนติรัตน์ พีระพันธุ์ ดร.นฤมล ศิริวงศ์ ดร.ขวัญหญิง ศรีประ เสริฐภาพ และ ดร.ณัฐพล ราไพ ที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาประเมินคุณภาพและรับรองแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายฯ ประกอบด้วย รศ. ดร.ชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ รศ. ดร.สุพัทธา คุณากาญจน์ และ รศ. ดร.สาริพันธ์ ศุภวรรณ

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบปกป้องภาคนิพนธ์ ประกอบด้วย รศ. ดร.อรจรรย์ ฤณ ตะกั่วทุ่ง ประธานกรรมการสอบ ผศ. ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ กรรมการสอบ และ ผศ. ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ กรรมการสอบ ที่ให้คำแนะนำเพื่อที่จะให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะครูวิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง ในการให้คำแนะนำ และให้ความร่วมมือในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษารุ่น 14 ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุข และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลตลอดมา และที่ขาดเสียไม่ได้ ขอขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับความห่วงใยและกำลังใจจากครอบครัวซึ่งเป็นที่รักยิ่ง ที่คอยห่วงใย สนับสนุน การศึกษาเพื่อรอความสำเร็จของผู้วิจัยและเป็นแรงใจสำคัญจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วรลักษณ์ เจียมพิจิตรกุล

เมษายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แบบจำลอง	9
การฝึกอบรม	19
การฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	26
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของครูที่มีต่อการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครู สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	83
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	113
ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบจำลองการฝึกอบรม ผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	139
บทที่ 5 ต้นแบบชิ้นงาน	143
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	183
สรุปการวิจัย	183
อภิปรายผล	189
ข้อเสนอแนะ	192
บรรณานุกรม	193
ภาคผนวก	200
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	201
ข แบบสอบถามความต้องการของครูที่มีต่อการฝึกอบรมฯ	203
ค รายนามผู้เชี่ยวชาญประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group)	218
ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบบจำลอง	220
จ แบบประเมินแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายฯ	222
ประวัติผู้วิจัย	226

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การออกแบบรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดของดิสโคส	45
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวม	88
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ด้านวัตถุประสงค์การฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	89
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ด้านคุณลักษณะของผู้รับการฝึกอบรม	91
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ด้านผู้ดำเนินการฝึกอบรม	92
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ด้านเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	93
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์สื่อประกอบการฝึกอบรม	94
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ด้านวิธีการปฏิสัมพันธ์ผ่านเครือข่าย	95
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ด้านแนวทางการจัดกิจกรรม	96
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ด้านกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	97
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ด้านสภาพแวดล้อม/เทคโนโลยีสนับสนุน	98
ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านกระบวนการโดยภาพรวม	99
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ด้านลักษณะการจัดฝึกอบรมบนเว็บ	99
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ด้านระยะเวลาการจัดฝึกอบรม	100
ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ด้านการดำเนินการก่อนฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	100
ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ด้านการดำเนินการระหว่างการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	101
ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ด้านการดำเนินการหลังการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	102
ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	103
ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายโดยภาพรวม	104
ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการปฐมนิเทศ	105
ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ (ขั้นนำเข้าสู่การอบรม)	106
ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ (ขั้นดำเนินการและประกอบกิจกรรมการฝึกอบรม)	107
ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้(ขั้นสรุป)	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ (สิ่งที่ต้องประเมินผลการฝึกอบรม ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านทักษะ)	110
ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ (วิธีการในการประเมินและติดตามผล)	111
ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ (ระยะเวลาในการประเมินและติดตามผล)	112
ตารางที่ 4.27 ขั้นตอนการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	128
ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อบทบาทของแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	139
ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	140
ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีการนำแบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย ไปใช้ปฏิบัติ	142
ตารางที่ 5.1 แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	171

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างกระบวนการตามลำดับขั้นแนวนอน	14
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างกระบวนการตามลำดับขั้นแนวตั้ง	14
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการเลือกวิถีโดยมีเงื่อนไข	15
ภาพที่ 2.4 โครงสร้างการเลือกวิถีอิสระ	16
ภาพที่ 2.5 โครงสร้างการทำซ้ำ	16
ภาพที่ 2.6 กำหนดสัญลักษณ์	17
ภาพที่ 2.7 รูปแบบการฝึกอบรมและการพัฒนาของ Traccey	25
ภาพที่ 2.8 รูปแบบการฝึกอบรมของ Nadler “The Critical Event Model”	26
ภาพที่ 2.9 ภาพแสดงกระบวนการออกแบบการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	47
ภาพที่ 2.10 แสดงแบบจำลองแนวคิดการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	57
ภาพที่ 4.1 แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	114
ภาพที่ 5.1 แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	146
ภาพที่ 5.2 องค์ประกอบของการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	148
ภาพที่ 5.3 องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	149
ภาพที่ 5.4 องค์ประกอบด้านกระบวนการของการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	157
ภาพที่ 5.5 องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ของการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย	162
ภาพที่ 5.6 แบบจำลองการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย สำหรับครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	170